

POŁAMAĆ SIĘ (15) *vb pf*

się (9), się (6).

-am- (13) am- (2).

o oraz drugie a jasne; w *inf* -łam-, [-lam-]; w pozostałych formach -łam- (10), -lam- (1) MurzNT. *inf* połamać się (1). ◇ *fut* 3 *sg* połamie się (2). ◇ 3 *pl* połamią się (5). ◇ *praet* 3 *sg m* połamiał się (1). ◇ 3 *pl subst* połamały się (3). ◇ *plusq* 3 *sg n* połamało się było (1). ◇ *imp* 3 *pl* niech się połamią (1). ◇ *con* 3 *pl subst* by się połamały (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVIII w. s.v. połamać.

1. Podzielić się na części wskutek działania siły; *confringi Vulg, PolAnt; frangi HistAl* (13) :

a. Złamać się, rozkruszyć się (10) : Oni [rycerze] [...] bali się przez on most przeć/ aby się łańcuchy nie połamały/ będąc obciążone wielkością ludu. *HistAl* E3v; *Leop Sap* 4/5; *BibRadz Sap* 4/5; Bo idzie nań/ na Bawel burzyciel/ y poimani mocarze jego/ połamały się łuki iych [*confractus est arcus eorum*] *BudBib Ier* 51/56, *Ps* 36/15.

Zwrot: »połamać się do szczątka« (1): A choć napną strzały swe ale w nich wnet łkoda/ Bo się marnie połamają prawie aż do łczątka *LubPs* O3v.

Przen (1) :

Szereg: »potłuc i połamać się« (1): strzałki ich [kaczerów]/ albo na demną [!]/ albo po demną [!]/ albo podla mnie wpadając/ potłuką y połamają się wżytkie *OrzQuin* K3.

α. O kościach lub częściach ciała: pęknać, złamać się (3) : A kto padnie na ten kamień/ połamie się *MurzNT Matth* 21/44.

Fraza: »[komu] ręce, nogi się połamały« (1): Skarał ie [uczniów] prętko P.B: [...] fala się z nimi zapadła/ y iednym się ręce/ drugim nogi połamały *SkarŻyw* 573.

Przen (1) : Bo ramię niezbożnikow połamają się/ lecz sprawiedliwe podpira Iehowá. *BudBib Ps* 36/17.

b. Ulec zniszczeniu, zburzeniu, zrujnowaniu (1) : Dziś zamki Macedońskie y Epirskie połamały się *BielKron* 258.

c. Potłuc się, pogruchotać się (2) : tedy Bálwan [*Dagon*] padał przed Archą/ y połamał się *Leop* 1.Reg 5 arg; *RejZwierz* 138v.

2. Przestać obowiązywać, utracić swą ważność (2) :

Fraza: »prawo połamało się było; miały się połamać dekry« (1;1): Y na wielu mieyscach tho prawo pirworodzieńtwa prze złość ludzką iuz się połamało było. *RejPos* 56v, 104.

[Przen: Zostać unieważnionym: A tak musiałoby się wżytko pismo połamać/ ktore iáno świadczy/ że Chrifus miał być z domu Dawidowego *BudArt* Q7.]

Synonim: potłuc się.

Formacje współrdzenne cf ŁAMAĆ.